

**Izhodiščna ocena stanja populacije
strašničinega mravljiščarja (*Phengaris teleius*)
na projektne območju projekta PoLJUBA na
Ljubljanskem barju v letu 2018**

Miklavž na Dravskem polju
oktober 2018

Projektna naloga: ZAČETNI IN KONČNI POPIS VEGETACIJE, OCENE STANJA OHRANJENOSTI CILJNIH HABITATNIH TIPOV (HT) IN POPULACIJ CILJNIH VRST TER NJIHOVIH HABITATOV NA OBMOČJIH PROJEKTA Mala barja - Marja IN PoLJUBA.

Sklop: Ocena stanja ohranjenosti in spremljanje stanja populacije strašničinega mravljiščarja (*Phengaris teleius*) v projektne območju 4 projekta PoLJUBA (Varstveni cilj 4.1.6)

Izhodiščna ocena stanja populacije strašničinega mravljiščarja (*Phengaris teleius*) na projektne območju projekta PoLJUBA na Ljubljanskem barju v letu 2018

drugo delno poročilo po pogodbi

Naročnik: **Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
Tobačna ulica 5
1000 Ljubljana**

Številka pogodbe: 8-IX-227/5-O-18/PG

Izvajalec: **Center za kartografijo favne in flore
Antoličičeva 1
SI-2204 Miklavž na Dravskem polju**

Vodja projekta: Barbara Zakšek, univ. dipl. biol.

Datum:
15. 10. 2018

Center za kartografijo favne in flore

Direktor
Marijan Govedič, univ. dipl. biol.

DELOVNA SKUPINA

Center za kartografijo favne in flore Antoličičeva 1, SI-2204 Miklavž na Dravskem polju

Barbara Zakšek, univ. dipl. biol. – terensko delo, poročilo

Nika Kogovšek, univ. dipl. biol. – terensko delo, poročilo

Ali Šalamun, univ. dipl. biol. – kartografija

Pri terenskem delu so sodelovali še:

Lucijan Koprivc

David Lenarčič

Andrej Peternel

Ana Tratnik

Kaja Vukotić

Priporočen način citiranja:

Zakšek, B. & N. Kogovšek, 2018. *Izhodiščna ocena stanja populacije strašničnega mravljiščarja (Phengaris teleius) na projektnem območju projekta PoLJUBA na Ljubljanskem barju v letu 2018.* Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 14 str., digitalne priloge. [Naročnik: Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Ljubljana].

Sestavni del poročila so digitalni podatki v ESRI Shape (shp) obliki.

KAZALO

KAZALO TABEL	3
KAZALO SLIK	3
1. UVOD	4
2. METODE DE LA	5
3. REZULTATI IN DISKUSIJA	7
4. VIRI	14

KAZALO TABEL

Tabela 1: Stanje habitata strašničinega mravljiščarja (<i>P. teleius</i>) na projektnem območju na Ljubljanskem barju v letu 2018.	8
---	---

KAZALO SLIK

Slika 1: Projektno območje (območje 4 projekta PoLJUBA) znotraj katerega smo popisovali strašničinega mravljiščarja (<i>Phengaris teleius</i>) v letu 2018.	5
Slika 2: Popisani travniki na projektnem območju v letu 2018.	7
Slika 3: Številčnost zdravilne strašnice (<i>Sanguisorba officinalis</i>) na zaplatah s potencialno primernim habitatom na projektnem območju v letu 2018.	8
Slika 4: Opaženo število osebkov strašničinega mravljiščarja (<i>P. teleius</i>) na zaplatah s habitatom na projektnem območju v letu 2018.....	9
Slika 5: Travnik močno preraščen s krhliko, na katerem smo v letu 2018 ujeli največ strašničinih mravljiščarjev (<i>Phengaris teleius</i>) in je bil 20. 7. delno pokošen (levo: 13. 7. 2018, desno: 21. 7. 2018, foto: Nika Kogovšek).....	10
Slika 6: Lokacije ujetih strašničinih mravljiščarjev (<i>Phengaris teleius</i>) in njihovi preleti v letu 2018.	11
Slika 7: Ocene dnevne velikosti populacije strašničinega mravljiščarja (<i>Phengaris teleius</i>) na proučevanem območju v letu 2018 s 95 % intervali zaupanja.	12

1. UVOD

Strašničin mravljiščar (*Phengaris teleius*) je ena najbolj ozko ekološko specializiranih evropskih vrst metuljev. Živi na vlažnih in močvirnih travnikih, kjer raste edina hranilna rastlina gosenic, zdravilna strašnica (*Sanguisorba officinalis*). Odlaganje jajčec in razvoj zgodnjih larvalnih stadijev je vezan izključno na zdravilno strašnico, ki je tudi skoraj edini vir nektarja odraslih osebkov. Samica odloži jajčeca na cvetove hranilne rastline in gosenice se sprva hranijo z razvijajočimi semeni zdravilne strašnice, kar traja tri do štiri tedne. Gosenice v četrtem larvalnem stadiju preidejo na tla, kjer jih morajo najti delavke mravelj iz rodu *Myrmica*. Te jih zaradi kemične mimikrije zamenjajo za svoje ličinke in odnesejo v mravljišče. V mravljišču se gosenice prehranjujejo s plenjenjem zaroda mravelj. Gosenice ostanejo v mravljišču približno deset mesecev. Tam se hranijo in v hladnih mesecih hibernirajo. Več kot 98 % svoje mase gosenice pridobijo v mravljišču. Zgodaj poleti se gosenice v zgornjem delu mravljišča zabubijo in po dveh do treh tednih iz bube prilezejo odrasli metulji.

Strašničin mravljiščar je prav zaradi svojih specifičnih ekoloških potreb uvrščen na slovenski *Rdeči seznam* ter zavarovan z *Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah*. Uvrščen je na *Dodatek Bernske konvencije* ter na *Prilogo II in IV Direktive o habitatih*.

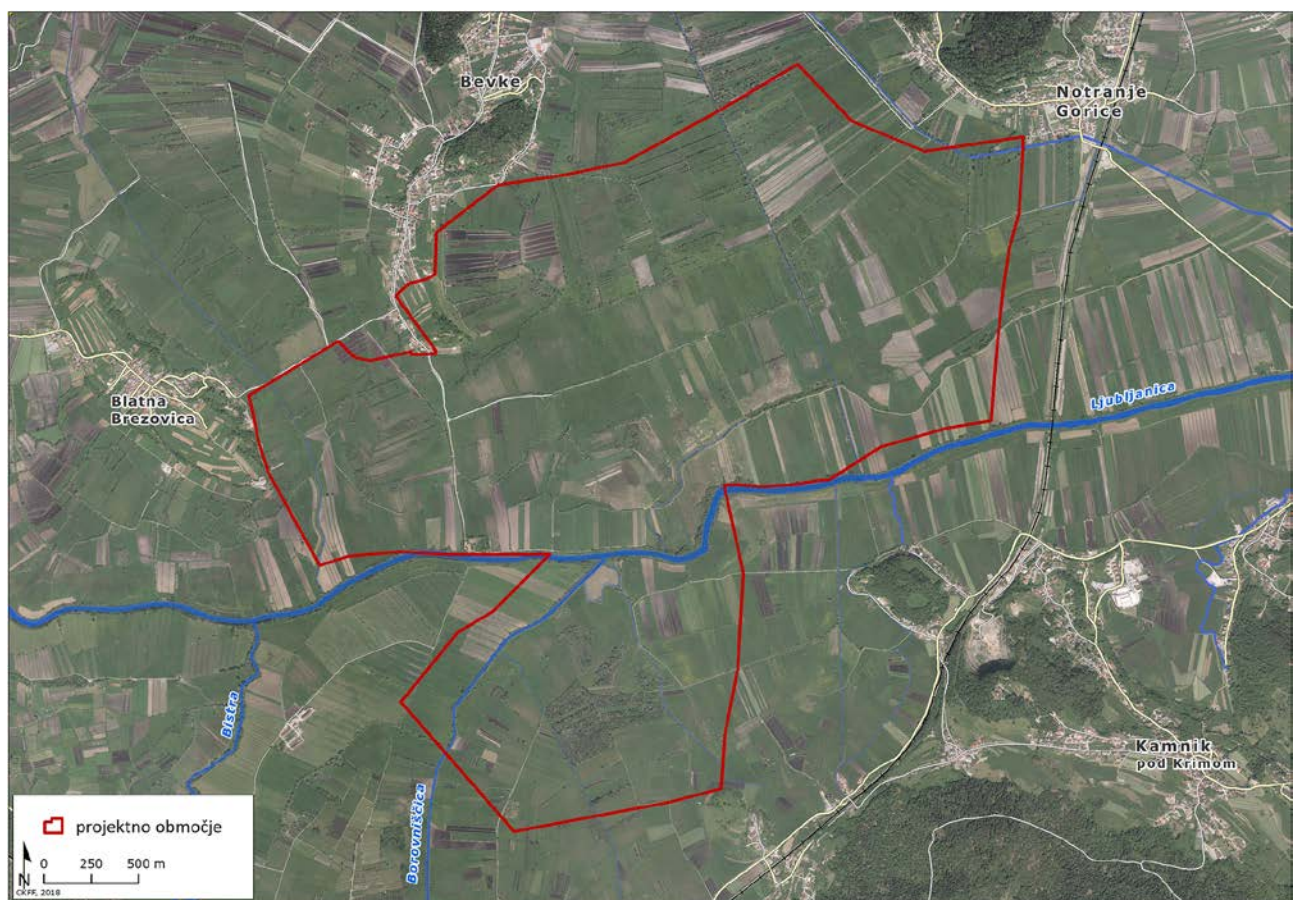
Strašničin mravljiščar je na Ljubljanskem barju razširjen predvsem v zahodnem in jugovzhodnem delu (Verovnik in sod. 2012). Stanje populacije strašničinega mravljiščarja se redno spremlja na območju Bevk, kjer se izvaja državni monitoring te vrste (Verovnik in sod. 2009, 2015, Zakšek in sod. 2012, 2016). V letu 2017 so bile pregledane vse znane lokacije strašničinega mravljiščarja na Ljubljanskem barju izven območja monitoringa pri Bevkah, razen že v letu 2012 ugotovljenih neprimernih lokacij (Zakšek in Kogovšek 2017). Takrat se je tudi ugotovilo, da je za strašničinega mravljiščarja na Ljubljanskem barju zelo pomembno območje severovzhodno od Iga, ki tako poleg območja pri Bevkah predstavlja pomemben center razširjenosti na območju Krajinskega parka Ljubljansko barje.

Strašničinega mravljiščarja na Ljubljanskem barju ogroža neustrezen način gospodarjenja s travišči: zaraščanje, prezgodnja košnja, košnja večkrat v letu, zeleno baliranje, košnja celotne površine travnika naenkrat, gnojenje travišč, preoravanje travnikov v njive, požiganje travnikov in uporaba težke kmetijske mehanizacije. Tudi neprimerno poglobljanje in čiščenje drenažnih jarkov posredno vpliva na okoliške travnike, na katere se hkrati iz jarkov vnašajo hranila.

Namen našega tokratnega popisa na projektnem območju je bila identifikacija travnikov z največjimi gostotami vrste za fokusiranje posrednih (popis vegetacije in ocena stanja habitata) in neposrednih aktivnosti (odstranjevanje zarasti, odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst, vzpostavitev prilagojene kmetijske prakse, odkup in zakup zemljišč, dosejevanje semen iz travnikov s primerno rastlinsko sestavo za strašničinega mravljiščarja) projekta PoLJUBA. Način popisa sledi projektni nalogi.

2. METODE DELA

Območje dela je bilo območje 4 projekta PoLJUBA, ki se razteza med Blatno Brezovico, Bevkami, Notranjimi Goricami in Goričico pod Krimom (slika 1). Skupno smo na tem območju opravili 42 terenskih dni za namene popisovanja habitata in osebkov strašničinega mravljiščarja. Terensko delo je potekalo v času pojavljanja odraslih osebkov strašničinega mravljiščarja in sicer od 9. julija do 4. avgusta. V tem času je več popisovalcev istočasno pregledovalo območje ter popisovalo metulje in habitat. V letu 2018 je znotraj tega območja potekal tudi državni monitoring strašničinega mravljiščarja. Ta teren je bil opravljen ločeno, so pa bili vsi osebki strašničinega mravljiščarja popisani v sklopu državnega monitoringa vključeni tudi v rezultate te naloge.

Slika 1: Projektno območje (območje 4 projekta PoLJUBA) znotraj katerega smo popisovali strašničinega mravljiščarja (*Phengaris teleius*) v letu 2018.

Pregledali smo celotno območje, primerne dele s hranilno rastlino večkrat. Tako smo zajeli celoten čas pojavljanja strašničinega mravljiščarja na tem območju. Na terenu smo glede na rabo in naravne meje, ki so prisotne v krajini opredelili posamezne travnike in druge površine na posamezne poligone, ki smo jih na koncu razdelili v tri kategorije: »pokošeno«, »neprimerno« in »potencialno primerno«.

Travnike, ki so bili ob vsakem obisku (nekateri so bili obiskani samo enkrat) pokošeni, torej zdravilne strašnice in ostale rastline na njih še niso cvetele, smo uvrstili v kategorijo »pokošeno«. Dodatno smo v to kategorijo uvrstili tudi travnike, ki so bili ob edinem obisku pokošeni in smo jih smatrali za gojene.

Njivske in zelo zaraščene površine ter intenzivno gojene travnike in pašnike brez prisotne zdravilne strašnice smo že ob prvem pregledu opredelili kot »neprimerne«. Delov območja, ki so ob prvem pregledu izgledali zelo intenzivno gojeni, v prihodnjih pregledih območja nismo več obiskovali, zato je bil na njih opravljen samo en pregled. Travnike, na katerih je bila zdravilna strašnica prisotna v zelo nizkem številu (do 5 rastlin) in so bili opredeljeni kot intenzivno gojeni travniki, smo uvrstili v kategorijo »neprimerno« kljub prisotni zdravilni strašnici. Z več pregledi območja smo lahko tudi tiste travnike, ki so bili na začetku pokošeni, ob kasnejšem pregledu opredelili kot »potencialno primerne« ali »neprimerne«, ko nam je višina vegetacije to omogočala in so zdravilne strašnice že zacvetele.

Preostalo območje smo pregledali vsaj dvakrat, travnike, na katerih so se pojavljali strašničini mravljiščarji pa tudi do 13-krat.

Travnike, na katerih smo med katerimkoli obiskom opazili prisotne zdravilne strašnice smo opredelili kot »potencialno primerne«. Ti travniki predstavljajo potencialen habitat strašničinega mravljiščarja, saj je zadoščten le en pogoj za njegovo preživetje – prisotnost larvalne hranilne rastline. Drug pogoj za preživetje vrste na nekem območje je prisotnost gostiteljskih mavelj, o čemer pa nimamo vedenja. Na teh travnikih smo ocenili številčnost zdravilne strašnice v treh razredih: do 20, od 20 do 100 in nad 100 zdravilnih strašnic.

Med vsemi obiski območja smo vse opažene strašničine mravljiščarje ujeli in jih s pomočjo vodoodpornih flomastrov individualno označili. Vsak popisovalec je uporabljal individualne oznake, tako da smo lahko vse metulje ločili med seboj. Za vsak novo ulovljen in tudi že označen osebek smo zabeležili njegovo oznako, spol, obletenost (1–3), obnašanje pred ujetjem (let, sedenje na zdravilni strašnici, sedenje drugje) in s pomočjo GPS naprave odčitali koordinate. Osebkov, ki smo jih ujeli večkrat v enem dnevu nismo zabeležili, razen, če so preleteli daljše razdalje. Travnike, na katerih smo opazili in ujeli vsaj enega strašničinega mravljiščarja, smo nato obiskali vsaj še dvakrat.

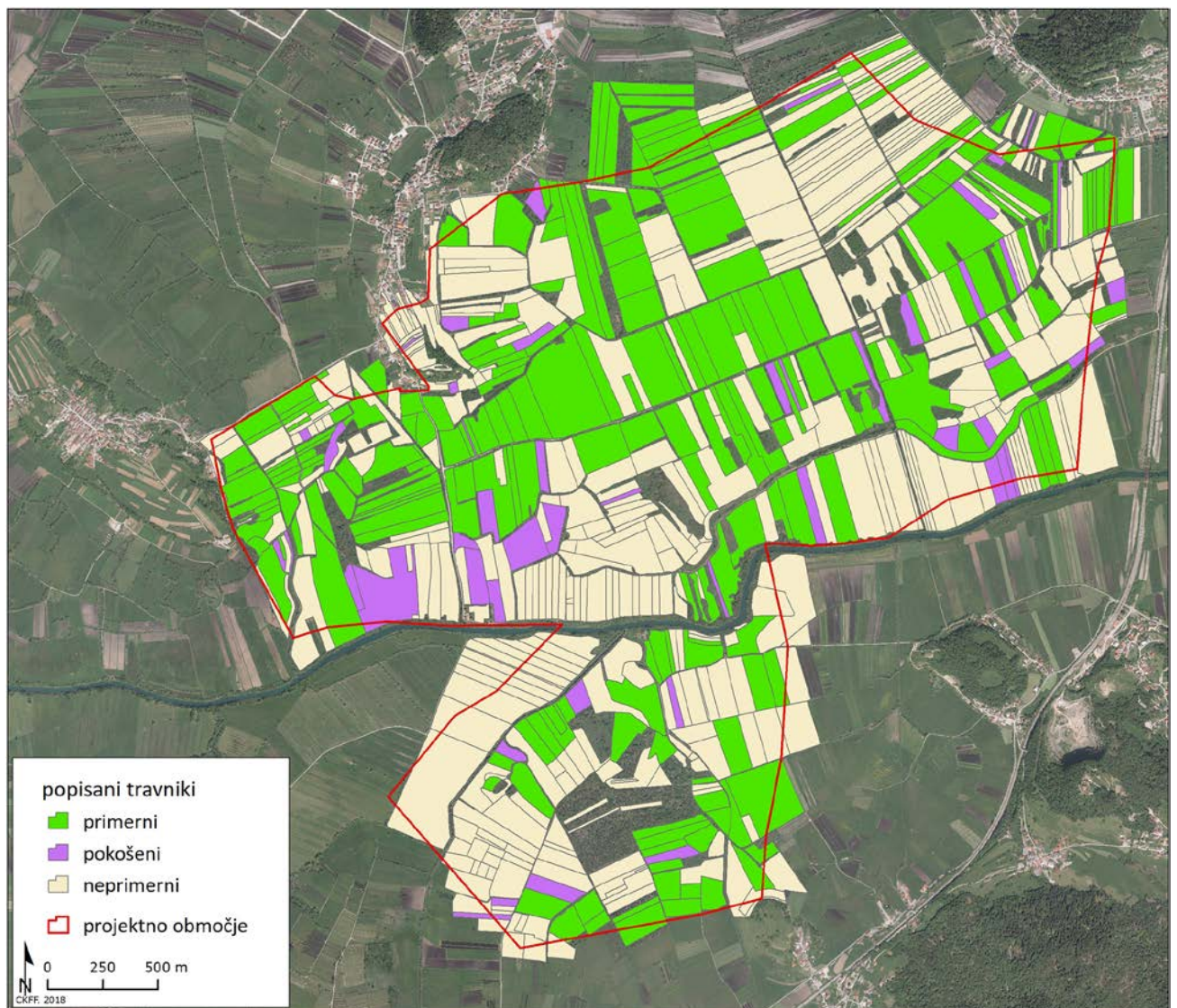
Ocena velikosti populacije je bila izračunana po metodi Cormack-Jolly-Seber oziroma CLM, kot je predvideno tudi po protokolu državnega monitoringa (Verovnik in sod. 2009). Podrobni postopki analize so enaki kot v Zakšek (2011).

Na kartah prikazujemo število ulovov strašničinih mravljiščarjev, kar pomeni, da lahko enemu osebkju pripada več lokacij in datumov opažanj.

3. REZULTATI IN DISKUSIJA

3.1 Stanje habitata in populacije

Pregledali smo skoraj 860 ha veliko območje med Blatno Brezovico, Bevkami, Notranjimi Goricami in Goričico pod Krimom (slika 1). Znotraj tega območja smo 43 % (368 ha) površin opredelili kot »potencialno primernih« za strašničnega mravljiščarja (prisotnost zdravilne strašnice), 52 % kot neprimernih in 5 % (46 ha) kot pokošenih (slika 2). Pri tem je treba poudariti, da je odstotek pokošenosti majhen, saj smo večino območja pregledali večkrat in tako imeli možnost travnike uvrstiti v kategoriji »potencialno primerno« ali »neprimerno«, kljub temu da so bili lahko travniki ob posameznih popisih pokošeni.

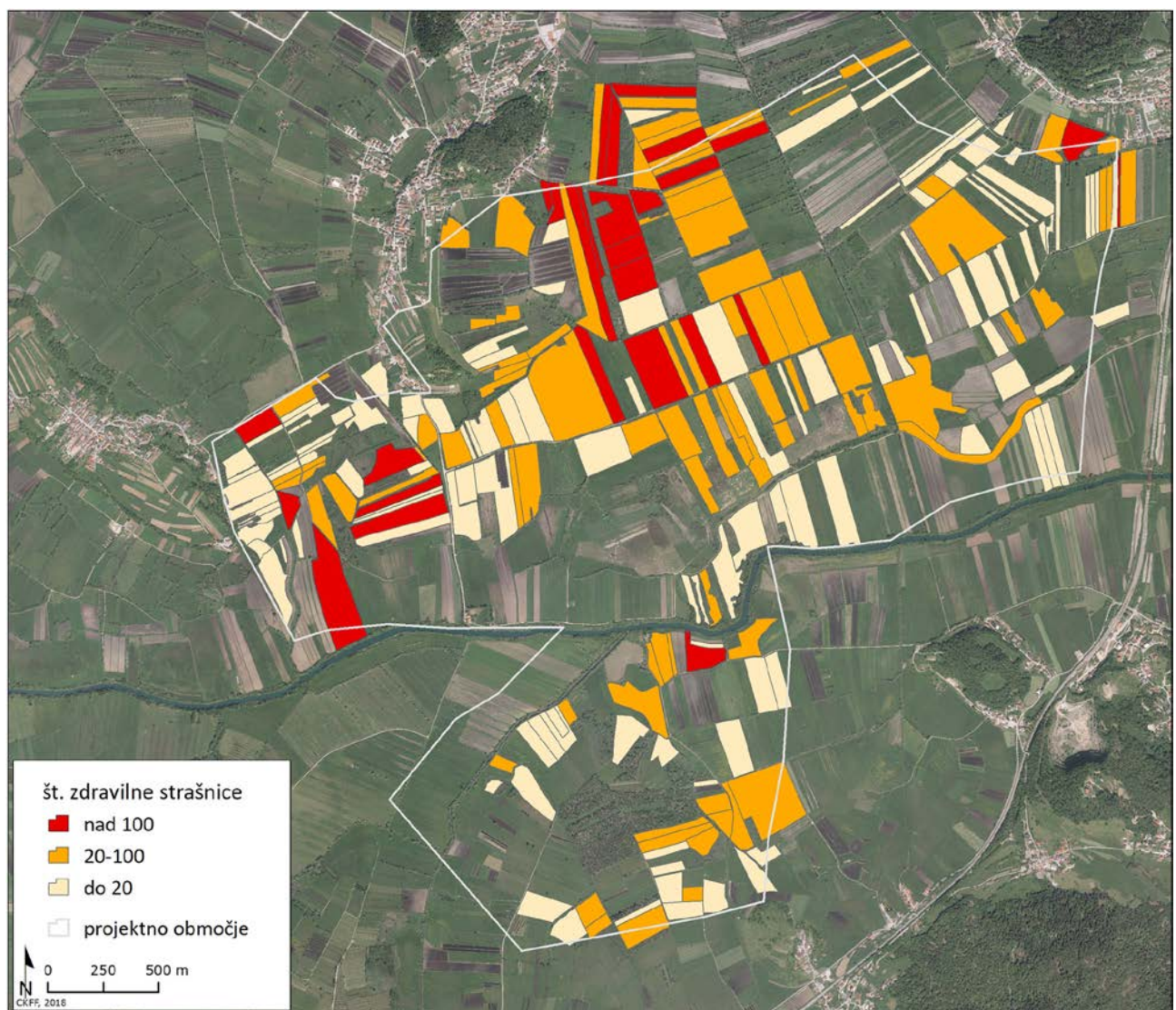
Slika 2: Popisani travniki na projektnem območju v letu 2018.

Po številu zdravilne strašnice je bilo največ površin (160 ha) opredeljenih v srednji razred številčnosti (20–100), na 40 % (149 ha) površin je bilo do 20 zdravilnih strašnic in na 16 % površin smo zabeležili več kot 100 rastlin zdravilne strašnice (tabela 1, slika 3).

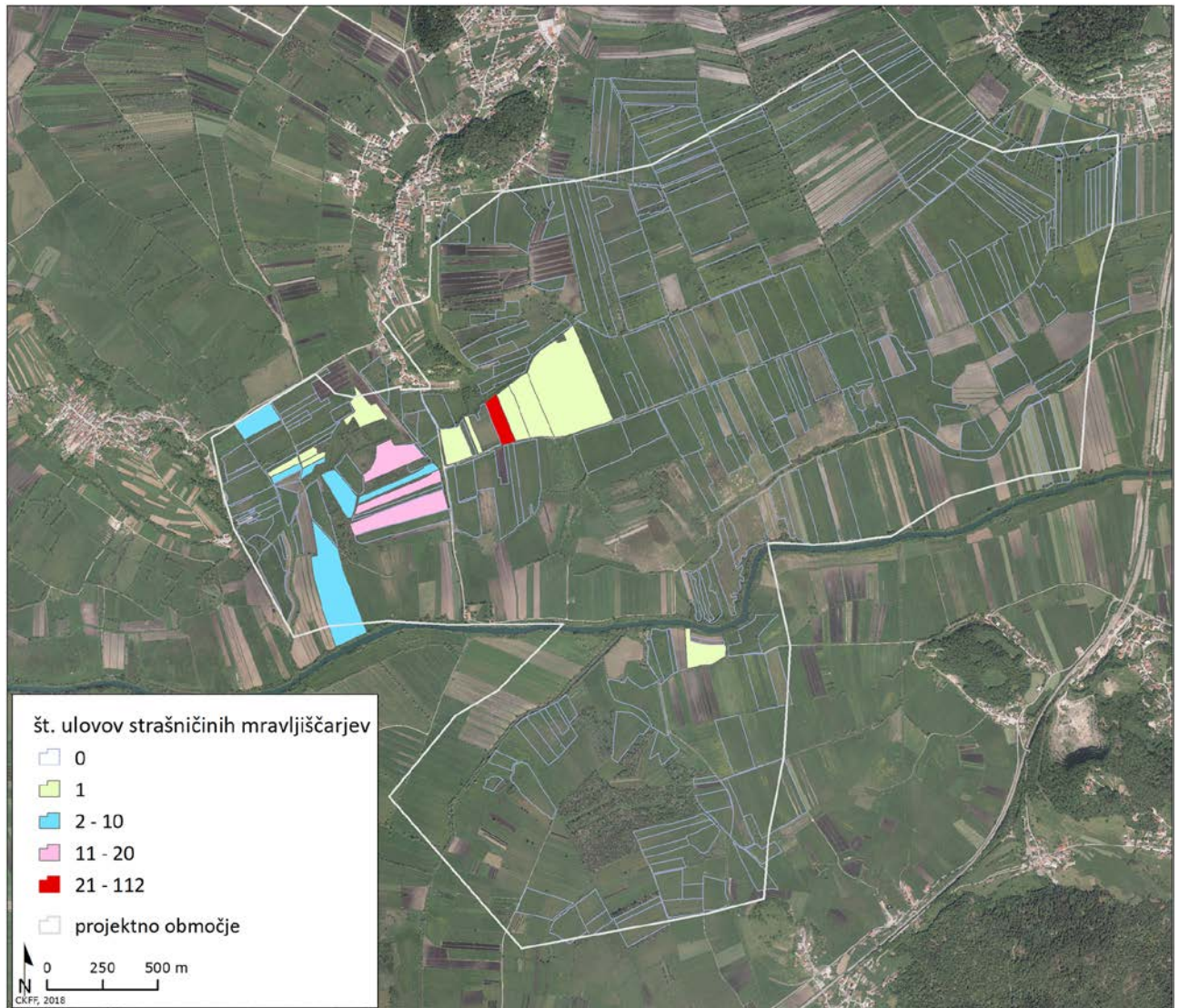
Tabela 1: Stanje habitata strašničinega mravljiščarja (*P. teleius*) na projektnem območju na Ljubljanskem barju v letu 2018.

Stanje habitata	2018
potencialno primerno (ha)	368
površina travnikov s št. zdravilne strašnice do 20 (ha)	149
površina travnikov s št. zdravilne strašnice 20–100 (ha)	160
površina travnikov s št. zdravilne strašnice nad 100 (ha)	59
pokošeno (ha)	46
neprimerno (ha)	446
površina travnikov s prisotnim strašničnim mravljiščarjem (ha)	43,5

Slika 3: Številčnost zdravilne strašnice (*Sanguisorba officinalis*) na zaplatah s potencialno primernim habitatom na projektnem območju v letu 2018.

Strašničine mravljiščarje smo popisali samo na zahodnem delu območja med Bevkami in Blatno Brezovico (slika 4). Skupno smo na celotnem območju označili 117 osebkov strašničinega mravljiščarja, od tega 49 samic in 68 samcev. Od vseh ujetih metuljev smo jih 49 ujeli vsaj še enkrat. Skupaj z označitvami in ponovnimi ulovi smo izvedli 189 ulovov strašničinih mravljiščarjev.

Slika 4: Opaženo število osebkov strašničinega mravljiščarja (*P. teleius*) na zaplatah s habitatom na projektnem območju v letu 2018.

Osebkke smo zabeležili na 19 travnikih (43,5 ha). Na 10 travnikih (21,1 ha) smo zabeležili več kot en ulov; na devetih travnikih (22,4 ha) pa samo po en ulov strašničinega mravljiščarja. Največ ulovov je bilo na travniku s površino 1,4 ha (slika 5), na katerem smo zabeležili 112 ulovov (72 osebkov), kar predstavlja 59 % vseh ulovov na projektnem območju v letu 2018 (slika 6). Zaključimo lahko, da je bil v letu 2018 to najpomembnejši travnik za strašničinega mravljiščarja na raziskovanem območju, ki pa je bil 20. 7. (ravno v vrhu pojavljanja) delno pokošen. Od 43,5 ha travnikov s prisotnim strašničnim mravljiščarjem jih je bilo tekom našega popisovanja 22 % (8,7 ha) pokošenih. Skoraj vsi so bili pokošeni 30. 7., kar pomeni, da so bile pokošene hranilne rastline ravno v času, ko samice odlagajo jajčeca na cvetove zdravilne strašnice. Prezgodnja košnja

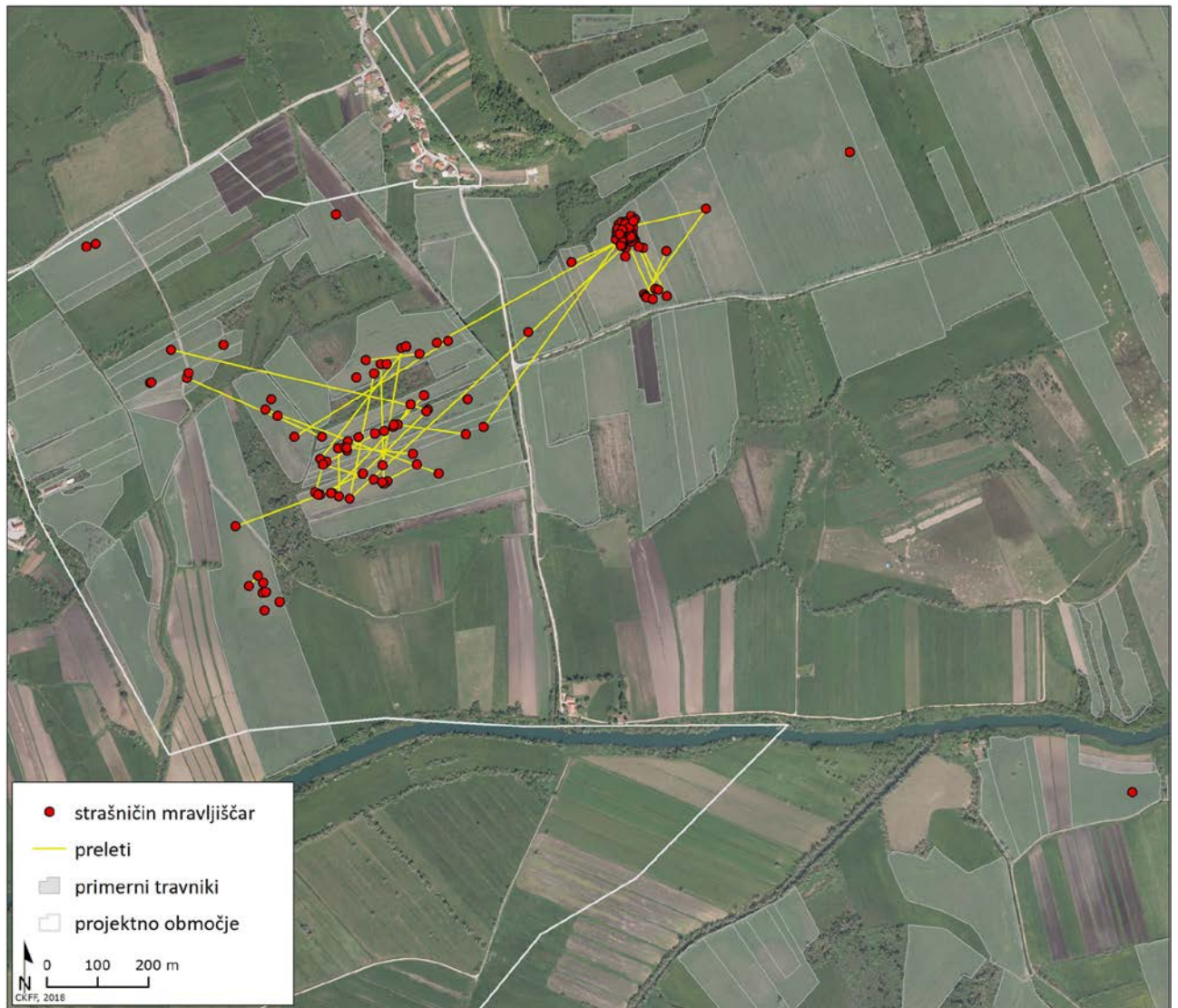
pa tako prepreči izleganje gosenic iz jajčec in njihov nadaljni razvoj, ali pa do odlaganja jajčec sploh ne pride.

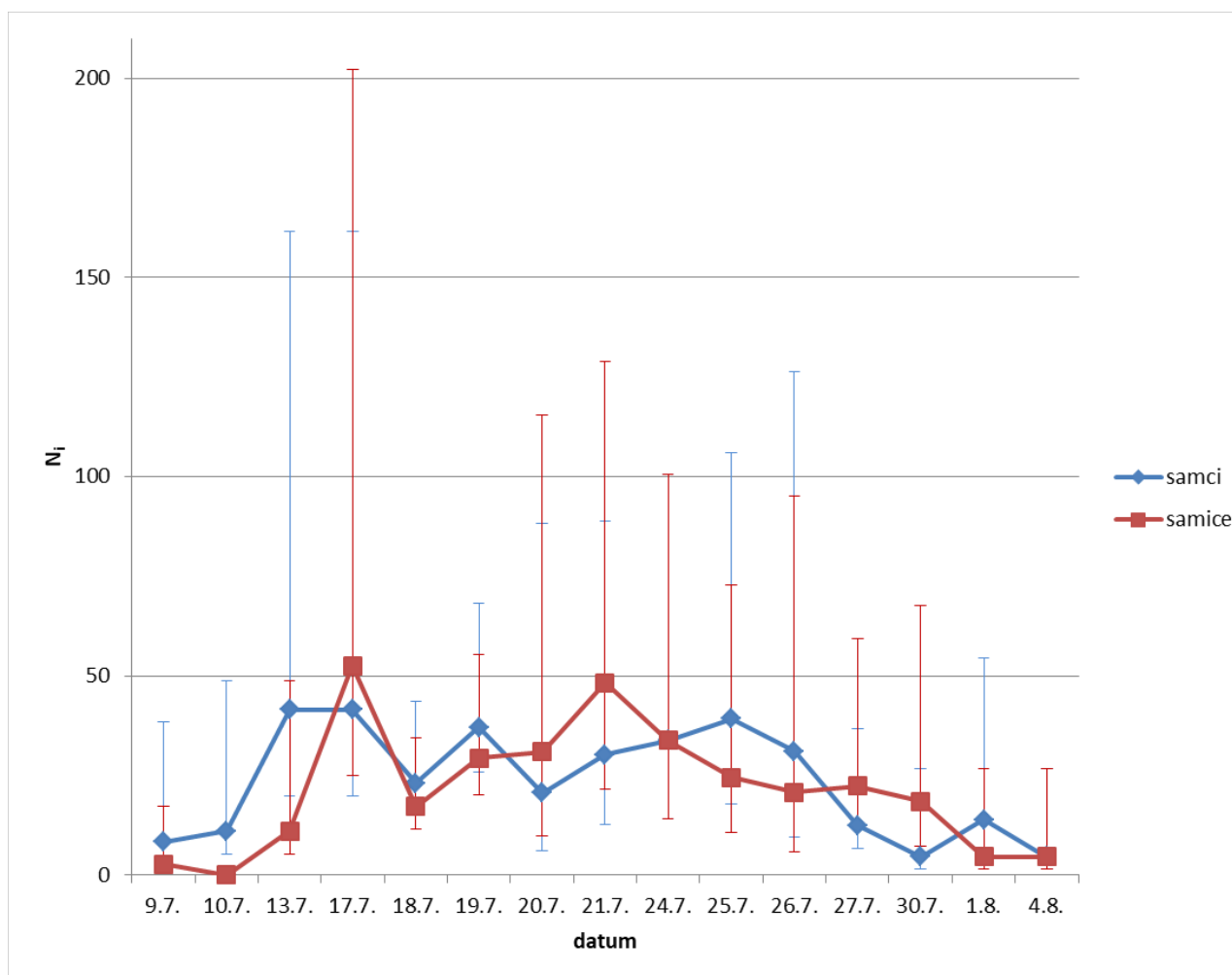
Slika 5: Travnik močno preraščen s krhliko, na katerem smo v letu 2018 ujeli največ strašničinih mravljiščarjev (*Phengaris teleius*) in je bil 20. 7. delno pokošen (levo: 13. 7. 2018, desno: 21. 7. 2018, foto: Nika Kogovšek).

Preleti osebkov dokazujejo povezanost populacije (slika 6), zato smo velikost populacije izračunali za celotno območje. Maksimalna zabeležena razdalja med dvema osebkoma je bila 2,3 km, kar je znotraj disperzijskega potenciala strašničinega mravljiščarja.

Odrasli osebki so se pojavljali od 9. 7. do 4. 8. 2018, vrh pojavljanja pa je bil v drugi polovici julija (slika 7), z maksimalnimi ocenami dnevne velikosti populacije 41 samcev (13. in 17. 7.) in 52 samic (17. 7.). Ocena celotne velikosti populacije je 232 osebkov (95 % interval zaupanja 117–480).

Slika 6: Lokacije ujetih strašničnin mravljiščarjev (*Phengaris teleius*) in njihovi preleti v letu 2018.

Slika 7: Ocene dnevne velikosti populacije strašničinega mravljiščarja (*Phengaris teleius*) na proučevanem območju v letu 2018 s 95 % intervali zaupanja.

3.2 Površine ključne za dolgoročno preživetje vrste

Strašničinega mravljiščarja smo v letu 2018 našli na zelo majhnem območju, na travnikih s skupno površino 43,5 ha. Vse te površine so pomembne za dolgoročno preživetje strašničinega mravljiščarja na projektnem območju, čeprav so bile na posameznem travniku zelo velike razlike v številu opaženih/ujetih osebkov. Travnikom smo glede na število ulovov strašničinih mravljiščarjev določili prioriteto. Za vse travnike, na katerih je bilo zabeleženih več kot 10 ulovov, ocenjujemo, da jih strašničini mravljiščarji uporabljajo za prehranjevanje in razmnoževanje in jih zato uvrščamo v prvo prioriteto – takih površin je 9 ha (slika 4). Vseh ostalih 34,5 ha površin, na katerih smo zabeležili pojavljanje strašničinih mravljiščarjev, uvrščamo v drugo prioriteto.

S površinami, na katerih je prisoten strašničin mravljiščar, je treba upravljati prilagojeno strašničinemu mravljiščarju. V Sloveniji do sedaj še ni bila opravljena ciljna raziskava, kakšna naj bi bila raba travnikov z zdravilno strašnico, da bi bil vpliv rabe na strašničinega mravljiščarja optimalen oziroma najmanj škodljiv. Glavna priporočila za upravljanje za to vrsto na območju Krajinskega parka Ljubljansko barje navajajo Govedič in sod. (2012). Glede na to, da je bil v tej raziskavi v letošnjem letu prvič opravljen popis strašničinega mravljiščarja tekom celotnega časa pojavljanja odraslih osebkov (in ne samo enkratni pregled), lahko podamo bolj natančne

usmeritve glede časa košnje travnikov. Ker za Ljubljansko barje nimamo podatkov o tem, v kolikšnem času po košnji zdravilna strašnica zacveti, težko podamo datum, do kdaj je lahko opravljena prva košnja. Iz previdnostnega principa zato predlagamo, da se prva košnja opravi do 1. 6., enako kot so že predlagali Govedič in sod. 2012. Zadnje osebke smo v letošnjem letu opazovali 4. avgusta. Iz tega sklepamo, da se lahko druga košnja opravi najhitreje 25. 8. Površine, ki se zaraščajo z lesnimi vrstami ali/in tujerodnimi invazivnimi rastlinskimi vrstami je treba redno kositi. Pri tem je treba poudariti, da so na območju tudi travniki, ki so redno košeni, pa kljub temu na njih močno odganjanjo lesne vrste (krhlika) z več kot 1 m visokimi enoletnimi poganjki. Za te travnike je priporočljiva košnja dvakrat letno. Takih površin je 15,4 ha (35 % od vseh, na katerih so bili prisotni strašničini mravljiščarji). Vsekakor je priporočljivo travnike, ki smo jih uvrstili v prvo prioriteto, glede košnje obravnati individualno in režim prilagoditi stanju zaraščenosti in prisotnosti strašničinega mravljiščarja na posameznem travniku. Pomembno je, da se ne pokosi vseh površin naenkrat, torej, da se košnja izvaja mozaično, npr. z vsaj tedenskim zamikom, naenkrat pa naj se ne pokosi več kot dve tretjini površin z zdravilno strašnico. Na površinah, ki se ne zaraščajo z lesnimi ali tujerodnimi vrstami, se lahko košnja izvaja samo enkrat letno ali enkrat na vsaki dve leti. Pri tem je zaželeno, da se izmenjujeta zgodnje poletna in jesenska košnja.

4. VIRI

- Govedič, M., A. Lešnik, K. Pobiljšaj, P. Presetnik, F. Rebeušek, A. Šalamun & B. Trčak, 2012. Strokovne podlage za Načrt upravljanja Krajinskega parka Ljubljansko barje. Naročnik: Javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje, Notranje Gorice. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 91 str.
- Verovnik, R., T. Čelik, V. Grobelnik, A. Šalamun, T. Sečen & M. Govedič, 2009. Vzpostavitev monitoringa izbranih ciljnih vrst metuljev. Končno poročilo (IV. mejnik). Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana. 150 str. [Naročnik: Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, Agencija RS za okolje, Ljubljana.]
- Verovnik, R., F. Rebeušek & M. Jež, 2012. Atlas dnevnih metuljev (Lepidoptera: Rhopalocera) Slovenije [Atlas of butterflies (Lepidoptera: Rhopalocera) of Slovenia]. Atlas faunae et florae Sloveniae 3. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 456 str.
- Verovnik, R., V. Zakšek, M. Govedič, B. Zakšek, N. Kogovšek, V. Grobelnik & A. Šalamun, 2015. Vzpostavitev in izvajanje monitoringa izbranih ciljnih vrst metuljev v letih 2014 in 2015. Končno poročilo. Biotehniška fakulteta, Ljubljana. 154 str., digitalne priloge. [Naročnik: Ministrstvo za okolje in prostor, Ljubljana.]
- Zakšek, B., 2011. Populacijska struktura in varstvo strašničinega (*Phengaris teleius*) in temnega mravljiščarja (*P. nausithous*) (Lepidoptera: Lycaenidae) v Osrednjih Slovenskih goricah. Diplomsko delo. Oddelek za biologijo, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana. IX, 42 str., pril.
- Zakšek, B., M. Govedič, N. Kogovšek, A. Šalamun & R. Verovnik, 2012. Vzpostavitev in izvajanje monitoringa izbranih ciljnih vrst metuljev v letu 2012. Poročilo. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 156 str. [Naročnik: Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Ljubljana.]
- Zakšek, B., R. Verovnik, V. Zakšek, N. Kogovšek, M. Govedič, A. Šalamun, V. Grobelnik & A. Lešnik, 2016. Monitoring izbranih ciljnih vrst metuljev v letu 2016. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 109 str., digitalne priloge. [Naročnik: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ljubljana.]
- Zakšek, B. & N. Kogovšek, 2017. Ciljni popis strašničinega mravljiščarja (*Phengaris teleius*) na območju Krajinskega parka Ljubljansko barje v letu 2017. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 9 str. [Naročnik: Javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje.]